

Ба Шурои диссертациони 6D.KOA-018-и
назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ ба диссертатсияи Абдуалимзода Исмоил Иброҳим дар мавзуи мавзӯи «Ташаккул ва рушди қонунгузори молиявии Тоҷикистон: таҳқиқоти таърихӣ-ҳуқуқӣ», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.01 - Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълимот дар бораи ҳуқуқ ва давлат, пешниҳод шудааст.

Таҳқиқоти диссертациони Абдуалимзода И.И., ба яке аз масъалаҳои мубрами илми назарияи давлат ва ҳуқуқ, яъне ташаккул ва рушди қонунгузори молиявӣ бахшида шудааст. Албатта дар замони кунунӣ мавриди таҳқиқоти таърихӣ-ҳуқуқӣ қарор додани масоили рушди қонунгузори молия дар Тоҷикистон мставонад ба сифати заминаи воқеии рушди яке аз бахшҳои алоҳидаи илми назарияи давлат ва ҳуқуқ гардад.

Вобаста ба паҳлуҳои иқтисодӣ, молиявӣ ва баъзе ҷабҳаҳои ҳуқуқии масоили рушди низоми молиявии Тоҷикистон то ба имрӯз таҳқиқотҳои алоҳида ба анҷом расонида шуда бошад ҳам, вале маҳз нисбат ба ташаккул ва рушди қонунгузори молиявии Тоҷикистон рисолаи мукаммали илмӣ то ба ҳол ба анҷои расонида нашудааст, ки ҳолати мазкур бозгуи мубрамияти он мебошад.

Дар даврони Истиқлолияти давлатӣ бо мукамал шудани қонунгузори молиявӣ фаъолияти молиявии давлат ҳамчун бахши таркибии муҳим ва зарурии низоми сиёсати иҷтимоии давлат қарор гирифта, васоит ва тарзу усулҳои гуногун ба кор бурда шуд, ки онҳо ба коҳиш додани нобаробарии иҷтимоӣ равона карда шудаанд.

Қонунгузори молиявии Тоҷикистон марҳилаҳои гуногуни инкишофро паси сар намуда, дар замони соҳибистиклолии кишвар мукамал гардид. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ислоҳоти соҳаи идоракунии молияи давлатӣ диққати махсус дода мешавад.

Дар ташаккул ва рушди сохтори иқтисодии ҳар ҷомеаи муосир танзими давлатӣ, ки дар доираи сиёсати иқтисодӣ амалӣ мегардад, нақши пешбаранда ва муайянкунанда дорад.

Низоми молиявии давлат яке аз механизмҳои нисбатан муҳиме мебошад, ки ба давлат имконияти амалӣ намудани танзими иқтисодӣ ва иҷтимоиро таъмин менамояд.

Даврони соҳибистиклолӣ марҳилаи фаъоли рушди қонунгузори молияи Тоҷикистон махсуб ёфта, ба рушди муносибатҳои иқтисодӣ ва бозоргонӣ мусоидат намуда истодааст. Ташаккули муносибатҳои иқтисодӣ ва ба вучуд омадани соҳаҳои нави рушди иқтисодӣ, пайдоиши самтҳои нави рушди стратегии кишвар (масалан, саноатикунонии босуръати кишвар) такмили пайвасти қонунгузори молиявиро талаб менамояд.

Такмили қонунгузори молиявӣ бо як қатор омилҳо, аз ҷумла, дигаргуниҳои фаъолияти молиявии давлат (хусусигардонӣ, дастгирии соҳибкорӣ, муқарраркунии рақами мушаххаси андозсупорӣ, ба вучуд омадани низоми устувори идоракунии молиявӣ ва ғ.) асос меёбад ва қабули қонунҳои нав ва умуман низоми қонунгузори молиявии ба талаботи объективии ҷамъият мутобиқро тақозо менамояд.

Бо дарназардошти ҳуҷҷатҳои болозикр таҳлили амиқи илмии масъала метавонад дар бартаарафсозии мушкилотҳои мазкур мусоидат намояд.

Яке аз самтҳои муҳимтарини фаъолияти молиявии давлат дар шароити муосири ҷаҳонишавӣ ва бӯҳрони молиявӣю иқтисодӣ ин дуруст, бонизом ва самаранок ба роҳ мондани идоракунии молиявӣ ва назорати дохилӣ дар бахши давлатӣ мебошад. Зеро иқтисоди бозорӣ бе

низоми молиявӣ хуб ташкилшуда ва бозори молиявӣ танзимшаванда бомуваффақият ва устувор рушд карда наметавонад.

Таҳқиқоти диссертатсионии Абдуалимзода И.И., ба масоили ташаккул ва инкишофи қонунгузори молиявӣ, инкишофи қонунгузори молиявӣ дар давраи шӯравӣ, марҳилаҳои рушди қонунгузори молиявӣ дар давраи Истиқлолияти давлатӣ ва рушди минбаъдаи он бахшида шудааст.

Барои ноил шудан ба мақсади гузошташуда, унвонҷӯ вазифаҳои зеринро дар назди худ гузоштааст:

– муайян намудани пайдоиши муносибатҳои молиявӣ дар аҳди қадим то давраи шӯравӣ дар сарзамини тоҷикон;

– муайян намудани пайдоиш ва рушди қонунгузори молиявӣ Тоҷикистон дар давраи шӯравӣ;

– муайян намудани хусусиятҳои хоси рушди қонунгузори молия дар даврони соҳибистиқлолии кишвар;

– коркарди дурнамои инкишофи қонунгузори молиявӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Объекти таҳқиқоти диссертатсиониро муносибатҳои ҷамъиятӣ ташкил медиҳанд, ки ташаккул ва инкишофи қонунгузори молиявӣ Тоҷикистонро фаро мегиранд, инчунин ба омӯзиши таърихи пайдоиш, шаклгирӣ ва ташаккули қонунгузори молия алоқаманд мебошанд.

Мавзуи таҳқиқоти диссертатсиониро назари олимон оид ба пайдоиш ва инкишофи қонунгузори молиявӣ, муқаррароти қонунгузорӣ, ҷанбаҳои назариявӣ ва амалии ташаккули низоми қонунгузори молиявӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамчунин меъёрҳои дахлдори ҳуқуқии танзимкунандаи муносибатҳои молиявӣ ва амалияи ҳуқуқатбиқкунӣ дар ин самтҳо ташкил медиҳад.

Навгони илмӣ таҳқиқоти диссертатсиониро мавриди таҳқиқ қарор додани ҳуди масоили ҷанбаҳои таърихӣ-ҳуқуқӣ ташаккул ва

инкишофи қонунгузори молиявӣ ташкил медиҳад, ки дар таҳқиқоти мазкур аввалин маротиба дар шакли комплексӣ дар сатҳи мукамал аз лиҳози таърихӣ-ҳуқуқӣ масъалаи пайдоиш ва ташаккули қонунгузори молиявӣ таҳлил гардидааст.

Асосҳои методологии таҳқиқоти диссертациониро усулҳои умумиилмии фалсафӣ ва махсуси ҳуқуқӣ ташкил медиҳанд. Дар чараёни таҳқиқот усулҳои умумиилмии фалсафӣ, аз ҷумла, категорияҳои фалсафии «мафҳум», «моҳият» «мақсад», «низом» тавассути усулҳои таҳқиқи диалектикӣ ва материалистӣ муайян карда шудааст. Илова бар ин, дар таҳқиқоти диссертационӣ усулҳои махсуси ҳуқуқӣ, аз қабилӣ таърихӣ-ҳуқуқӣ, таҳлили омӯрӣ ва сотсиологӣ истифода бурда шудааст.

Дар рафти таҳқиқоти диссертационӣ усулҳои таҳқиқоти хусусӣ, мантикӣ, таърихӣ-ҳуқуқӣ, таҳлилии муқоисавӣ-ҳуқуқӣ ва ғайра мавриди истифода қарор дода шуда, тавассути он ҷанбаҳои таърихӣ-ҳуқуқии мавзӯи таҳқиқшаванда мавриди таҳлили илмӣ қарор гирифтааст.

Асоси назариявии диссертацияро корҳои илмӣ-назариявии олимони ватанию хориҷӣ оид ба паҳлуҳои гуногуни таърихи ташаккули қонунгузори молиявӣ ташкил медиҳад. Асоси таҳқиқоти диссертациониро асарҳои ҳуқуқшиносону муаррихони шӯравӣ ва пасошӯравӣ, ҳамчунин, асарҳои илмӣ дар назарияи давлат ва ҳуқуқ, таърихи ҳуқуқ дар Тоҷикистон, ҳуқуқи андоз, ҳуқуқи молиявӣ ва ғ., ташкил медиҳад.

Дар таҳияи рисола муаллиф ба асарҳои олимони дохилӣ ва хориҷӣ Ф.Т. Тоҳиров, А.Ғ. Холиқзода, М.З. Раҳимзода, А.Д. Ғафурзода, Ш.К. Ғаюрзода, И.Х. Давлатов, Т.Р. Пирзода, Ш.М. Исмоилов, Э.С. Насриддинзода, П.З. Мирзоев, М.С. Ҳочиев, Ҷ.Ю. Рустамзода, З.А. Раҳимов, Ш. Раҳимзода, Д.Д. Батюшков, И.С. Блюх, Л.И. Кауфман, В.А. Лебедев, С.Н. Петишкин, Л.Н. Яснополский ва ғ. истифода шудаанд.

Дар давраи шӯравӣ фаъолияти низоми бонкӣ дар корҳои М.М. Агарков, Л.В. Бричко, А.В. Венедиктов, И.С. Гуревич, М.Л. Коган, Н.Г. Скарженовский, В.Н. Твердохлебов ва дигарон мавриди баррасӣ қарор гирифтаанд.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот аз хулосаҳои илмӣ ва пешниҳодҳо оид ба заминаҳои таърихӣ-ҳуқуқии ташаккул ва рушди низоми қонунгузори молиявӣ дар Тоҷикистон ташкил ёфтааст. Ҳамчунин, нуқтаҳои асосии рисолаи илмии мазкур барои инкишофи танзими ҳуқуқии муносибатҳои молиявӣ дар Тоҷикистон ва рушд кардани механизми танзими ҳуқуқии идоракунии молиявии давлат заминагузори менамоянд.

Дар баробари ин, қисматҳои алоҳидаи қисми илмии таҳқиқшаванда метавонад барои такмил додани барномаҳои давлатӣ ва стратегияҳои дарозмуддати қабулшавандаи соҳаи молия нақши ҳудро гузорад. Дар баробари соҳаи илм натиҷаҳои таҳқиқоти мазкур метавонад ба раванди таълим низ барои пешрафт кардани соҳаҳои ҳуқуқи молиявӣ, ҳуқуқи андоз, ҳуқуқи бонкӣ, ҳуқуқи граждани ва то андозае институтҳои алоҳидаи илми назарияи давлат ва ҳуқуқ саҳмгузор бошад.

Диссертатсия аз помгӯи ихтисораҳо, муқаддима, ду боб, панҷ зербоб, хулоса ва номгӯи адабиёт иборат аст, ки ба мақсад, вазифа ва мантиқи таҳқиқот асос ёфтаанд.

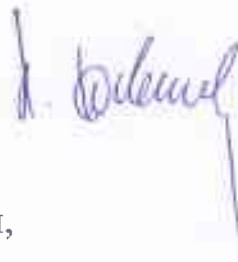
Сатҳи навоғии илмии таҳқиқоти диссертатсионӣ, нуқтаҳои асосии илмӣ, ки ба ҳимоя пешниҳод мешаванд, мавҷудияти мақолаҳои зиёди илмӣ, маъруза дар конференсия ва семинарҳои илмии сатҳи ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ дар мавзӯи таҳқиқшаванда нишон аз ҷумҳуриявӣ будани унвонҷӯ ва натиҷаҳои назаррасии таҳқиқоти диссертатсионӣ мебошад.

Таҳқиқоти диссертатсионӣ ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ аст.

Бо назардошти гуфтаҳои боло, бояд зикр кард, ки таҳқиқоти диссертатсионии Абдуалимзода Исмоил Иброҳим дар мавзӯи «Ташаккул ва рушди қонунгузори молиявии Тоҷикистон: таҳқиқоти таърихӣ-ҳуқуқӣ», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.01 - Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълим дар бораи ҳуқуқ ва давлат мебошад ва барои муҳокима ва ҳимоя тавсия дода мешавад.

Роҳбари илми:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
профессор Ректори Академияи
идоракунии давлатии назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

А.Д. Гафурзода

Суроға: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, к. Саид Носир 33,
Тел.: (+992) 907-72-55-90

Имзои А.Д. Гафурзода-ро тасдиқ мекунам.

Сардори раёсати кадрҳо, коргузори
ва корҳои махсуси Академияи
идоракунии давлатии назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ш.Б. Ҳамидов

05.01.23